

omdat zij zich niet meer op de been konden houden. Wij werden geschopt en getrapt en zonder onderzoek weggestuurd. Mijn wonden werden ruw behandeld, het doet erg veel pijn maar ik krijg er wat zalf op en een verband er om. En dat is veel waard. Alleen moeten we vanavond weer verder lopen.

26 april (tweede Paasdag). Om half acht vanmorgen arriveerden we in dit kamp (waarvan ik de naam niet hoorde), wij liepen vannacht in groepen van tweehonderd man, voor en achter iedere groep liep een Jap.

... De nachten zijn donker en het lopen in het bos wordt daardoor bemoeilijkt. Herhaaldelijk stoten we onze toch al zo pijnlijke voeten tegen over het pad lopende boomwortels. Velen lijden door vitamine-gebrek aan nachtblindheid, een aantal zieken vallen uit, zij weten het nog tot een Engels kamp te brengen en blijven daar achter.

Het is stil in het oerbos waar we de hele nacht doorlopen. Het vogelleven is hier niet zo levendig. Het is hier ook kouder en overal hangt mist. In het bos gillen de *wau-wau*'s, een gibbon-soort. Zij leven in troepen en schreeuwen elkaar een naargeestig huilende roep toe. Overal en steeds horen wij hen; het maakt ons *down* en neerslachtig. Het is een jammerkreet, die zo volkomen past in deze trieste en sombere mistige verlatenheid van de Siamese *jungle*. De dag brengen we door met slapen en water koken. 's Avonds om acht uur trekken we weer verder. Bij het weggaan uit het kamp krijg ik last van buikloop.

27 april. Om half tien vanmorgen zijn wij na een vreselijke nachtmars door zeer geaccidenteerd terrein in Rintin (km 181) aangekomen. De behandeling door de Jappen is ook hier zeer ruw, om niet te zeggen beestachtig.

Onze toestand verergert snel. Er zijn er ook die per etmaal vijftig maal afgaan en steeds maar bloeddiarree hebben. Medicijnen hebben wij niet meer en ze worden ons door de Jap niet verstrekt.

Die nacht blijven we in Rintin en slapen op een opengehakte plek in het bos.

29 april. ... Als we wakker worden, moeten we al gauw aantreden want het is de verjaardag van de *Tenno Heika*, de keizer van Japan. Op de weg worden wij opgesteld in gelederen van vijf; de Japanse commandant houdt een toespraak, waarvan niemand iets verstaat, daarna moeten we '*banzai*' roepen. Maar daar dit de eerste keer in het geheel niet naar de zin der Jappen gaat, daar elk enthousiasme uit de grond der zaak ontbreekt, moet het herhaald worden. Nóg gaat het niet goed. Nu beginnen zij met bamboes te slaan en tenslotte bereiken ze, dat een volumineus '*banzai*' de stilte van de *jungle* doorbreekt. Daarna mogen we terug naar onze ligplaatsen. Die avond vertrekt onze troep weer, maar ik blijf met elf anderen te Rintin achter, daar het ons onmogelijk is te lopen.

... Die nacht komt er een zwaar onweer. Tegen de tropische slagregens is niets bestand. Het water stroomt over de grond, die de zondvloed niet verwerken kan, we worden door-en-door nat. Een grote lege tent staat een eindje van ons af, maar we mogen er niet in. Zieken hebben voor de Jap geen waarde meer; zij kunnen niet werken. Waarom hen dan nog te verzorgen?

1 mei. Ook de volgende dag laten ze ons de hele dag liggen. Het is nat, het